

чеството е възможност за поддържане на връзка с преселилите се във Влашко и Молдова сливенци. Пътят на последните към светите места преминава през родния град. С тях на поклонение тръгват роднини, съседи, съграждани. В тези общувания се поддържа националното единство, разменят се впечатления, открива се пътят към знанието за други страни и народи. "Поклонниците произведоха силно впечатление и на цял Сливен; всички преди десет години роби и крайни сиромаси, като нас, сега те додоха на гости като чокои, та Сливен не можеше да им се начуди"- разказва Добри Чинтулов на Михаил Икономов.⁴ През 1838 г. любознателният младеж тръгва за Русия с голяма поклонническа група от сливенски преселници.

След османското нашествие манастирите се самоутвърждават като средища за опазване на българщината на базата на религиозното отграничаване от Патриаршията в Цариград и обособяване на българското начало в живота на църквата. Със своето средищно положение в източноправославния свят и с достъпността си по суша и море Атонските манастири привличат богомолци и от Сливен. Във вътрешността на българските земи с най-голяма популярност се ползва Рилският манастир, надживял разрухата на времето. Неговият метох в Сливен и тези на Хилендар, Дохиар, Зограф и Великата лавра "Св.Атанасий" имат изключителна заслуга не само за поддържане на вярата в Бога, но и на вярата в българското бъдеще. Именно в метосите се създават основите, върху които ще се гради просвещението и църковната самостоятелност. Връзките на сливенци със светогорските манастири и Рилската обител, осъществени чрез таксидиотите или поклонничеството, стават основа за постепенния процес на обновяване, характерен за възрожденското време. И в Сливен Паисиевата "История славянобългарска" е ориентир за едно начало, изразител на обществените изменения. Нейните преписи и преработки се четат, както твърди Георги С. Раковски, с "усърдие". И за да докаже това, той привежда пример с т.нар. Жеравненски препис, направен през 1772 г. Известно е, че в него има пет приписки, последната от които съобщава: "Аз Серафим прочитях сия история у Сливен в лето [1794] и много полза намерих за българите".⁵ В ръкописа на "Ирмология", съхранен в Хилендар, таксидиотът Серафим е упоменат, заедно с Теофан, като завърнали се в манастира от Сливен през същата година. Имена на поклонници и дарители от Сливен са вписани в Хилендарската кондика още през 1604 г.⁶ Отбелязано е пристигането на духовника Лаврентий с поклонници от Сливен през 1737 г., а в 1750 г. са вписани имената на сливенските "гости" Видо дак, Славен даскал, кир Петко абаджи, Киро бакал и др.